

Obrazac „Metodičkih preporuka za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda predmetnih kurikuluma i međupredmetnih tema za osnovnu i srednju školu“	
OSNOVNI PODACI	
Ime i prezime	Marija Krstinić
Zvanje	Profesorica povijesti i njemačkog jezika
Naziv škole u kojoj ste trenutačno zaposleni	OŠ Split 3
Adresa elektroničke pošte	marija.krstinic@skole.hr
Naslov metodičkih preporuka	Na ulicama rimskih gradova (izborna tema)- 2.dio
Predmet (ili međupredmetna tema)	Povijest
Za međupredmetnu temu obavezno navesti u sklopu kojega nastavnoga predmeta se izvodi. <i>Dodatno može i sat razrednika ili izvannastavna aktivnost, ali najmanje jedan nastavni predmet je obavezan.</i>	
Razred	5. razred osnovne škole
OBVEZNI ELEMENTI	
Odgojno-obrazovni ishod (oznaka i tekst iz kurikuluma predmeta ili međupredmetnih tema objavljenih u NN)	POV OŠ C.5.1. Učenik obrazlaže važnost širenja izuma i tehnologije, u prapovijesti i starome vijeku. -- obrazlaže razvoj seoskih i gradskih kuća te javnih građevina, te gradnju cesta i razvoj komunikacija. POV OŠ A.5. 1. Učenik objašnjava dinamiku i promjene u pojedinim društvima u prapovijesti i starome vijeku.
Tijek nastavnoga sata	Tema se realizira kroz blok sat. Na prošlom satu učenici su započeli aktivnosti analize izvora. Uvodni dio- 3 min Učitelj projicira uvodnu sliku ulice Pompeja i današnje ulice te podsjeća na ključno pitanje: Čemu su služile ulice rimskih gradova? Središnji dio sata- 40 min

	<p>Rad na izvorima (rad u paru).</p> <p>Prezentacija uradaka unutar grupe (grupni rad).</p> <p>Popunjavanje umne mape (individualni rad).</p> <p>Izrada interaktivnog plakata "Na ulicama rimskih gradova).</p> <p>Završni dio- 2 min</p> <p>Vrednovanje za učenje pomoću aktivnosti Minuta za kraj (učenici pišu čemu su služile rimske ulice i po čemu se razlikuju od današnjih).</p>
<p>Opis svih aktivnosti (što rade učenici, a što učitelj/nastavnik)</p>	<p>U uvodnom dijelu učiteljica ponovno prikazuje fotografiju ulice u Pompejima te današnje ulice i podsjeća na ključno problemsko pitanje na koje treba odgovoriti nakon rada na izvorima u blok satu :</p> <p>Čemu su služile ulice rimskih gradova?</p> <p>Učenici dobivaju različite vrste izvora s pitanjima za analizu pripremljene u digitalnom obliku (izvor 4, 5 i 6). Učitelj daje upute - svaki par obrađuje jedan izvor i odgovara na pripremljena pitanja. Nakon izvršenog zadatka spajaju se po tri para u grupu te prezentiraju svoje uratke. Pri prezentaciji učenici unose podatke u svoju umnu mapu. Nakon provedenih aktivnosti svaki učenik u svojoj bilježnici ima umnu mapu koja će mu poslužiti kao temelj za izradu interaktivnog plakata.</p> <p>Učiteljica zatim objašnjava što je sljedeći zadatak: na temelju rada na izvorima treba napraviti interaktivni plakat (npr. u alatu Genially). Kao podloga se koristi fotografija ulice u Pompejima na koju učenici dodaju svoje crteže popraćene kratkim sažecima. Svaki član grupe izrađuje jedan crtež te prikladni sažetak o svom crtežu te razlikama u odnosu na današnje vrijeme. Zadatak je da sadržaje iz umne mape likovno oblikuju te crteže pomoću tableta učitaju na interaktivni plakat umjesto fotografija (jedan član grupe može npr. nacrtati neko prijevozno sredstvo, napisati sažetak o prijevoznim sredstvima na ulicama Pompeja te razlike i sličnosti u transportu u rimsko doba i</p>

	<p>danas itd.). Kroz ovu aktivnost učenici razvijaju digitalne kompetencije, ali crtajući i motoričke vještine. Nakon izrađenog uratka svaka grupa predstavlja svoj uradak.</p> <p>U završnom dijelu se provodi vrednovanje za učenje aktivnošću Minuta za kraj. (učenici pišu čemu su služile rimske ulice i po čemu se razlikuju od današnjih).</p>
Sadržaji koji se koriste u aktivnostima	<p>Izvor 4- https://app.wizer.me/preview/T2AO1P</p> <p>Izvor 5- https://app.wizer.me/preview/998AQO</p> <p>Izvor 6- https://app.wizer.me/preview/9IQBZG</p>
Primjeri vrednovanja za učenje, vrednovanja kao učenje ili naučenog uz upute	<p>Vrednovanje za učenje- Minuta za kraj (učenici pišu čemu su služile rimske ulice i po čemu se razlikuju od današnjih).</p>
Razrađeni problemski zadaci, zadaci za poticanje kritičkog razmišljanja, kreativnosti i/ili istraživački zadaci; ovisno o predmetu i nastavnoj temi	<p>Rad na različitim vrstama izvora potiče razvoj kritičkog mišljenja, a cijeli blok sat je zamišljen tako da aktivnosti rada na izvorima vode ka odgovoru na problemsko pitanje- Čemu su služile ulice rimskih gradova?.</p> <p>Kreativnost se potiče izradom likovnog plakata pomoću crteža i digitalnih alata.</p>

DODATNI ELEMENTI¹

<p>Poveznice na više odgojno-obrazovnih ishoda različitih predmeta ili očekivanja međupredmetnih tema</p>	<p>OŠ HJ A.5.1.</p> <p>Učenik govori i razgovara u skladu s interesima, potrebama i iskustvom.</p> <p>OŠ LK A.5.1.</p> <p>Učenik istražuje i interpretira različite sadržaje oblikujući ideje koje izražava služeći se likovnim i vizualnim jezikom.</p> <p>Učiti kako učiti</p> <p>uku A.2.1. Uz podršku učitelja ili samostalno traži nove informacije iz različitih izvora i uspješno ih primjenjuje pri rješavanju problema.</p> <p>uku A.2.2. Učenik primjenjuje strategije učenja i rješava probleme u svim područjima učenja uz praćenje i podršku učitelja.</p> <p>uku A.2.3. Učenik se koristi kreativnošću za oblikovanje svojih ideja i pristupa rješavanju problema.</p> <p>uku B.2.4. Na poticaj učitelja, ali i samostalno, učenik samovrednuje proces učenja i svoje rezultate te procjenjuje ostvareni napredak.</p> <p>uku D.2.1. Učenik stvara prikladno fizičko okruženje za učenje s ciljem poboljšanja koncentracije i motivacije.</p> <p>uku D.2.2. Učenik ostvaruje dobru komunikaciju s drugima, uspješno surađuje u različitim situacijama i spreman je zatražiti i ponuditi pomoć.</p> <p>Upotreba IKT</p> <p>ikt A.2.1. Učenik prema savjetu odabire odgovarajuću digitalnu tehnologiju za obavljanje zadatka.</p> <p>ikt A.2.2. Učenik se samostalno koristi njemu poznatim uređajima i programima.</p> <p>ikt A.2.3. Učenik se odgovorno i sigurno koristi programima i uređajima.</p> <p>ikt D.2.4. Učenik izdvaja i razvrstava oznake vlasništva djela i licencije za dijeljenje sadržaja koje treba poštovati.</p> <p>Građanski odgoj i obrazovanje</p>
---	---

¹ Sastavni elementi prijave koji omogućuju dodanu vrijednost provedbi javnoga poziva. Nisu obvezni, ali nose dodatne bodove u skladu s kriterijima procjene metodičkih preporuka.

	<p>goo B.2.1.Promiče pravila demokratske zajednice.</p> <p>Osobni i socijalni razvoj</p> <p>osr A.2.2.Upravlja emocijama i ponašanjem.</p> <p>osr B.2.2.Razvija komunikacijske kompetencije.</p> <p>osr B.2.3.Razvija strategije rješavanja sukoba.</p> <p>osr B.2.4.Suradnički uči i radi u timu.</p>
Aktivnost u kojima je vidljiva interdisciplinarnost	Kroz komunikaciju tijekom rada u skupini ostvaruje se korelacija s Hrvatskim jezikom. Korelacija s likovnom kulturom se ostvaruje kroz izradu crteža koji će poslužiti za izradu interaktivnog plakata na drugom satu predviđenom za obradu ove teme.
Aktivnosti koje obuhvaćaju prilagodbe za učenike s teškoćama	<p>Učenicima s teškoćama čitanja se mogu dati zadaci u kojima nema puno teksta (npr. izvor 4). Tekst se može prilagoditi korištenjem OMO fonta za disleksiju:</p> <p>Izvor 4</p> <p>Klik na ovaj link te opet vodi u Pompeje.</p> <p>Pored kamenih blokova na cesti se nalazi veliki četvrtasti kameni blok.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Što misliš čemu je služio? 2. U blizini su se često nalazile trgovine i gostionice. Što misliš, zašto? 3. Gdje se danas nalaze kafići i trgovine?
Aktivnosti za motiviranje i rad s darovitim učenicima	Darovitim učenicima se može pripremiti dodatni zadatak analize izvora u kojem Plinije Mlađi opisuje stradavanje Pompeja.
Upute za kriterijsko vrednovanje kompleksnih i problemskih zadataka i/ili radova esejskoga tipa	
Projektne zadaci (s jasnim scenarijima, opisima aktivnosti, rezultatima projekta, vremenskim okvirima)	

Poveznice na multimedijske i interaktivne sadržaje	Izvor 4- https://app.wizer.me/preview/T2AO1P Izvor 5- https://app.wizer.me/preview/998AQO Izvor 6- https://app.wizer.me/preview/9IQBZG
Prijedlozi vanjskih izvora i literature	<p>Beard, Mary. SPQR-Povijest starog Rima. Preveo Ivan Ott. Zagreb: Školska knjiga, 2016.</p> <p>Beard. Mary. Pompeji-Das Leben in einer römischen Stadt. Frankfurt am Main:Fischer Verlag, 2017.</p> <p>Fox, Robin Lane. Klasični svijet. Epska povijest Grčke i Rima. Zagreb: Naklada Ljevak, 2008.</p> <p>Bleicken, Jochen et. al. Povijest svijeta. Preveli Alka Škiljan, Hrvoje Šarinić, Drago Štajduhar, Melita i Milan Rakočević. Zagreb: Naprijed, 1971.</p> <p>Rimski satiričari Horacije-Perzije-Juvenal, prev. s latinskog, uvod napisao i sastavio bilješke Šimun Šonje. Zagreb: Edicije Božičević, 2014.</p> <p>Wasson, Donald L., „Roman Daily Life“, Ancient History Encyclopedia, 23.4.2018. https://www.ancient.eu/article/637/roman-daily-life/ , tekst prevela M. Krstinić (posjet 14.10.2019)</p> <p>Hrvatska enciklopedija. http://enciklopedija.hr/Natuknica.aspx?ID=29638, posjet 11.10. 2019.</p> <p>Hrvatska enciklopedija. http://enciklopedija.hr/Natuknica.aspx?ID=54691, posjet 11. 10. 2019.</p> <p>Pompeionline. https://www.pompeionline.net/, posjet 12.10. 2019.</p> <p>Pompeii in Pictures. https://pompeiiinpictures.com/pompeiiinpictures/index.htm, posjet 14. 10. 2019.</p>

Izvor 4

Klik na ovaj [link](#) te opet vodi u Pompeje.

Pored kamenih blokova na cesti se nalazi veliki četvrtasti kameni blok.

1. Što misliš čemu je služio?
2. U blizini su se često nalazile trgovine i gostionice. Što misliš, zašto?
3. Gdje se danas nalaze kafići i trgovine?

Izvor 5

"(...) Škriputanje kola po usku

Krivom sokaku i graja goniča stoke(...).

Ako ga posao zove, bogataš ulicom juri

Liburnskom kočijom silnom, dok puk mu se uklanja mučno.

Usput on čita il piše, il možda unutra spava;

Naime, san mu omogući ležaj i zatvoren prozor.

Ipak brzo će stići. A nas dok žurimo, sprijeda

Gomila kočii, a straga rulja u velikoj tisci,

gnječi nam kuk, a onaj nas udara il letvom,

Onaj gredom tuče po glavi, a buretom onaj.

Noge su prekrive blatom, a silne cokule sa svih

Strana me gaze, dok vojnik mi čavao utjera u prst."

Rimski satiričari Horacije-Perzije-Juvenal, prev. s latinskog, uvod napisao i sastavio bilješke Šimun Šonje (Zagreb: Edicije Božičević, 2014.): 181.

1. Na koji način su se ljudi kretali ulicama rimskih gradova? O čemu je to ovisilo?
2. Koja su se sve vozila koristila za transport?
3. Klikom na ovaj [link](#) otvoriti ćeš stranicu s fotografijama iz Pompeja. Na petoj slici vidiš crtež jedne freske iz Pompeja. Što misliš, što se prevozilo tim kolima?
4. Kojim se prijevoznim sredstvima koristimo danas?
5. Pročitaj još jednom Juvenalove stihove. Možeš li sada objasniti čemu su služili veliki kameni blokovi na ulicama Pompeja?

Izvor 6

Promotri [crtež](#) jedne freske u Pompejima i odgovori na pitanja:

1. Opiši osobe i predmete na slici.
2. Tko su osobe na slici?
3. Što rade?
4. Što misliš gdje se nalaze?
5. Koliko možemo vjerovati ovom izvoru? Obrazloži svoj odgovor.

Prilozi- radni listići (izrađeni u Wizer.me alatu)

Izvor 1

Brojni su stanovnici Pompeja živjeli u insulama. Pročitaj sljedeći tekst i odgovori na pitanja:

Kat na kojem je osoba živjela je ovisio o njenim primanjima. Stanovi na nižim katovima- u prizemlju ili na prvom katu insule su bili komforniji nego oni na višim katovima. Bili su prostrani, i sastojali se od više odvojenih prostorija za blagovanje i spavanje, ostakljenih prozora, a za razliku od stanova na ostalim katovima, stanarina se plaćala za cijelu godinu. Na višim katovima, stanarina se plaćala po danu ili tjednu, a stanovi su se sastojali od jedne prostorije u kojoj je boravila cijela obitelj. Obitelj je živjela u stalnom strahu da će ih izbaciti iz stana. Nisu imali prirodne svjetlosti, ljeti im je bilo vruće,

zimi hladno. Za razliku od stanova na nižim katovima, u stanovima na višim katovima nije bilo ni tekuće vode, niti zahoda.

Prilagođeno prema Wasson, Donald L., „Roman Daily Life“, Ancient History Encyclopedia, 23.4.2018. <https://www.ancient.eu/article/637/roman-daily-life/> , tekst prevela M. Krstinić (posjet 14.10.2019)

1. Koji su stanovi u insulama bili bolji? Objasni.
2. Usporedi uvjete života u stanovima na nižim katovima i stanovima na višim katovima. Je li i danas tako?
3. Autor ovog teksta kaže da je kat na kojem je osoba živjela ovisila o njenim primanjima. Objasni tu rečenicu i potkrijepi primjerom iz teksta.

Radni listić u wizer.me - <https://app.wizer.me/preview/P68PCJ>

Izvor 2

Rimski pjesnik Juvenal živio je u 1. stoljeću. Napisao je zbirku satira u kojoj opisuje život u gradu, izruguje se i ismijava njegove stanovnike. Pročitaj tekst i odgovori na pitanja:

„Počuj sada o drugim raznovrsnim jadima noći!

Zgrade su grada visoke i često te snažno po glavi

Nešto lupne kad god izbacuju s prozora krnje,

Napukle stvari i silnom težinom to padne na pločnik,

Pa ga rasiječe. [...]Toliko te smrti vreba,

koliko prozora zjapi još čeljadi budne.

Ipak, poželi i neka se ispuni skromna ti želja,

da kroz prozor izlijevaju samo prljavu vodu.“

Rimski satiričari, Horacije-Perzije-Juvenal, prev. s latinskog, uvod napisao i sastavio bilješke Šimun Šonje (Zagreb: Edicije Božičević, 2014.): 181.

1. Koje opasnosti vrebaju noću na ulicama grada?
2. Pročitaj još jednom zadnja dva stiha. Koju opasnost spominje Juvenal u zadnja dva stiha? Zašto?
3. Što misliš, koliko možemo vjerovati Juvenalovom opisu ulice? Obrazloži svoj odgovor.

Izvor 3

A sada, idemo u malu šetnju po Pompejima! Klikni na ovaj link i odgovori na pitanja:

1. Što možeš vidjeti na zidovima kuće?
2. Mnoge su kuće u Pompejima prekrivene ovakvim natpisima. Svi su natpisi zapisani crnom ili crvenom bojom. U njima se stanovnike Pompeja poziva da glasaju za određene kandidate. Još jedan sličan natpis možeš vidjeti na dnu stranice na ovom linku.
3. Što misliš tko je zapisao ove natpise na zidovima?
4. Kako se danas ljude poziva da glasaju za određene političke kandidate?